

1936 - 1937 CRISIS

1. 1936

Nijdig smeed Ed zijn loonzakje op tafel. "Alwéér minder!! De hooggeachte minister-president acht deze ingreep noodzakelijk om de crisis te boven te komen" bouwde hij de hoofdboekhouder van de HTM na, waar hij nu al geruime tijd werkte als conducteur. "Mensen hadden nooit op die verdomde Colijn moeten stemmen. Je ziet wat er van komt. Allemaal een kwartje inleveren. Alsof het niks is! Als Troelstra de macht had kunnen grijpen hadden we dit nooit mee hoeven maken!"

"Ed, denk om de kinderen" suste Grietje - Rietje en Koos stonden verschrikt te kijken naar hun vaders woedeuitbarsting. "Wees blij dat je nog werk hebt, je bent één van de weinigen hier in de straat. En in Duitsland kon je een poosje terug niet eens meer een stukje zeep kopen voor dat geld."

Ed beende nijdig naar de keuken om zich te wassen, binnensmonds mopperend op rechtse politici en arrogante Pruisen die een koekje van eigen deeg hadden gekregen.

Inwendig was Grietje helemaal niet zo optimistisch. Bij de Coöperatie-winkel maakte ze de alledaagse praktijk van werkloosheid en armoede mee. Steeds minder vrouwen kregen op de pof de boodschappen mee. Ze stuurden dan hun kinderen, maar de kruidenier en zijn vrouw weigerden soms zelfs die te bedienen. 't Was een schande, 't was toch niet voor niks een Coöp-winkel? Die zou juist voor de arme mensen op moeten komen! Dan keerden ze maar wat minder dividend uit over de zegeltjes.

Achter haar rug hoorde ze soms wel fluisteren dat Ed alleen nog maar werk had omdat-ie z'n maten verlinkte bij de chef. En over Duitsland hadden de wildste verhalen de ronde gedaan. Zo zouden Nederlandse mannen Duitse meisjes verleid hebben voor één stuiver wat daar een kapitaal waard was. Je kon daar tot voor kort ook voor twee stuivers de hele avond dansen en je maten vrijhouden. Er was uit die chaos de één of andere schreeuwlelijk aan de macht gekomen die het grote Duitsland wel eens even in oude luister zou gaan herstellen. Ze konden zijn gebrul tegenwoordig op hun nieuwe radio horen. Zelfs in Nederland was er nu een beweging die met zijn ideeën sympathiseerde. Er zou toch niet wéér oorlog komen?

2. 1937

Hijgend ging Rietje op het kleine heuveltje zitten. Wim had een ijzersterke conditie, hij bleef maar met haar om de meiboom dansen. Zeker omdat die ene Belgische jongen ook graag met haar wilde dansen. Jammer dat hij zo slecht Nederlands sprak, en zij geen Frans. Om over Engels maar te zwijgen - die leuke jongens kon ze al helemaal niet verstaan. Volgend seizoen moest ze maar eens een cursus Engels of Frans gaan doen bij de Bond voor Kantoorpersoneel, waar ze lid van was geworden. Altijd handig, dacht ze.

Duits trok haar op het moment niet zo, dat deed haar teveel aan die blaaskaak op de radio denken, die Hitler. De mensen zeiden dat hij op oorlog uit was. En nu waren er zelfs ook Hollanders die vonden dat het de oplossing voor de crisis was, en die de bevriende partij, de NSB, de Tweede Kamer in hadden gestemd. Het leek wel of ze dat gebrul van die akelige Duitser nu ook hier op de hei zelfs hoorde ...

Met een schok ging ze rechtop zitten. Wat was dat voor een lawaai?

"Wij van de NSB staan voor een rechtvaardige samenleving waarin vreemde naties ons niet de les lezen hoe wij ons land moeten besturen!!! Onze grote vrienden uit het Derde Rijk zullen samen met ons"

Terwijl *"Sieg Heil!! Sieg Heil!!"* blikkerig over het veld schalde, kwam Wim teruggerend van de tent van de organisatie.

"Het is Mussert!" riep hij, "ze hebben een bijeenkomst op het terrein hier direct naast georganiseerd, alleen maar om ons te pesten. We zullen vannacht moeten patrouilleren met knokploegen, anders slaan ze de hele boel hier nog kort en klein!"